

pronunciar-ho *beřegárt*, i després un bon informador de Vilallonga Assafor testificà formalment *beřuárt*. Aquestes pronúncies, probablement conservadores de la tradició popular morisca, tendeixen a reforçar la sospita que això de *Bell-* no és més que el fruit d'una modificació artificiosa encaminada a donar una aparença catalana, i ornamentada, d'algun nom propi sense sentit català, que els moriscos li donessin. I ens recorda tants casos de deformació com *Ben-* o *Beni-* de PINNA/*Pena-*; i encara més el cas de *Bonrepòs* (el poble de l'Horta de Val.), que abans era *Bellrepòs*, tan paral·lel al nostre *Bellreguard*. Ara bé en l'article que li dedico constato que això era catalanització artificialiosa del nom mossàrab *Bel-Räbbās* (pròpiament 'fill del Mosso'). Sospitem, doncs, que també sota la forma *Bellreguard* s'oculta algun NP adoptat per aquells moriscos.

Posats a concretar-lo, inspirant-me sobretot en la pron. pop. *Berruart*, penso en un NP germànic ben conegut: *BERWARD*, que consta en moltes fonts germàniques des del S. VIII, registrades per Förstmann (col. 265).¹ Bé podem creure doncs, que també estigué en ús a Espanya, sigui que fos portat per catalans conquistadors i repobladors, o bé heretat dels gots anteriors a la invasió sarraïna. El canvi fonètic duria planerament de *Beruyard* a *Berrugard*, o bé, amb dissimilació, *Beluguard* etc.

Cert que essent lloc morisc fóra natural un nom àrab o mossàrab, però en aquest terreny no es troba res gaire satisfactori, per més que no sigui rar el cas de *Ben-al-* contret en *Bel-*. Però per al segon membre no es troba cosa que s'hi ajusti. No hi ha arrels àrabs *ryr*, *ryz*; hi ha *ryd* però no en veig res en fonts hispàniques, que pugui donar això, si no és un *Ruyaidi* que només veig en Hess (25), cf. *ruyaidā* adv., «spatiöse» només en *RMa*. 109 (no confirmat a la part principal). A Algèria *Barrugāt* (*GAlg.*, 48), però tant aquest com *Ruār* i *Ruyāt* (ibid. 383) semblen noms africans sense arrel ni explicació en àrab, dades escadusseres sense confirmació enlloc. Potser NP *bereber*? Més fundat allò altre. Tanmateix m'inclino a creure que és un NP format amb *Ben* + *Ruwaiti*. Hess (25) registra a Aràbia el NP diminutiu *Ruwaiti*. Sembla que hi ha confusió vulgar de les arrels parònimes *rwā* 'donar, afalagar, regar' (*RMa*, 110) *riyāda*: «donare, exercitare»; i *rdy* (Hess).

¹ Tant la inicial *BER-* com el final *-WARD* són molt fecunds en aquests antropònims. Ja en català sol trobem entre els nostres medievals *Isouard* (Aebischer, *Onom.* § 32), també *Grimoard*, *Langoard*, *Sentavard*.

Bellsolà, V. *Bell*

BELLTALL

Agregat de Passanant, Conca de Barberà. Formava part de la Baronia dels Cervera (*GGC*, 558).

PRON. MOD. 1920: *belltál* a Montblanc, i a Bell-

tall mateix adverteixen que s'ha de dir així, però que també diuen, sobretot en els pobles veïns *belltál*; gentilici: *belltaléns*. La dita popular és «Belltall: moros» Mn. J. Plassa.

DOC. ANT. 1081, amb aquesta data MiretS. troba la Serra de *Belltall* del terme del *Tallat de Barberà* --- Cerola i *Belltall*, afrontació de *Glorieta* i citat junt amb la serra de Forès (*TemplH* 299); *Beltal* en docs. de c. 1158, 1163, 1173, 1258, 1261 (MiretSs., *TemplH* 281, 287, 298, 290, 283, 201); 1277: «villa de Beltal»; 1283: «castrí et ville de Beyl tayl» (MiretS., o. c. 282, n. 1, 202); 1277: Pere de *Belltall* procurador de l'orde de l'Hospital (*Priv.* d'Ulldecona, 110); 1359: *Beltay* (*CoDoACA* XII, 41).

ETIM. El nom s'explica, em sembla ben raonablement, perquè el poble està situat a 800 alt., en una collada al mig de la Serra del *Tallat* (veg. la cita de 1081); és, doncs, un (Mont) *tallat*, i el poble és «en el bell tall» de la serra, amb *bell* en paper merament intensiu. De la forma dissimilada *belltall* pot ser diminutiu un nom *Ventalló* que recullo a Forès a. 1959; però llavors inconnex amb el del poble empordanès (art. infra).

BELLUGA

Nom de persona i NL postantroponímic. Pertot es pot tractar d'un antic sobrenom o malnom d'una persona movedissa, activa (en va o en bé). Al NE: Camp d'en *Belluga* te. Conat (XXIII, 142.9); i allà, ja antic: entre els *scriptores* del *Cart.* de Vilafranca de Conflent firmen un R. M. i un Petrus *Beluga* (a. 1302, fº 21v).

També en el Maestrat: Mas de la *Belluga* te. Ares (*BSCC* XIV, 129) i deu ser el mateix que *La Belúga* que jo vaig anotar, com a nom d'una pda.¹ en l'enquesta d'Ares XXVIII, 81.23); allà també és antic: en el *Capbreu* Milian de Morella a. 1443, figura repetidament un *Hostal de Belluga*; un indret prop l'*ostal de B.*, i un «*G. Liminyana del Hostal de Belluga*» figura entre els «*heretés de Gibalcolla*» (fº 86r), gran pda. del te. de Morella, a la part Sud.

Prop del te. d'Ares, no impossible que tot sigui un nom únic; més aviat sembla que hi ha repetició: a Espinàs (*Alt Maestrat*, p. 168) li diuen «La *Belluga*» en l'enumeració del camí d'Ares a Catí, més separat d'Ares i ja prop de Catí (entre *La Roja* i el *Planet Verd*). I no és exclusiu d'allí: també a les Coves de Vinr. hi ha el Rajolar de *Belluga* (XXVIII, 14.10). *AlcM* cognom a Tortellà, Badalona i Bna. *Na Belluga* raconada costera a Men. te. Fornells (XLIV, 36.9, Masc. 3C4): aquí es tractarà més aviat de la bellugor de les ones.

¹ Crec que també es tracta del NP a reserva del que digui l'enquesta, el text de la qual no tinc a mà, no crec que sigui mossarabisme, i menys un compost d'AQUA, ni si hi ha, com crec, aigües a la vora. En canvi seria més raonable veure-hi el mot *BULLUCA* 'fruiteta' o 'cassanella' pre-romà, potser cèltic, que es localitza en diversos parlars hispànics